

РЕШЕНИЕ

№ 21303

гр. София, 28.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в
публично заседание на 16.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Цонка Вретенарова, като разгледа дело номер **7242** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК във връзка с чл.162 ДОПК.

Образувано е по жалба от "Терекс и Ко" АД с ЕИК[ЕИК] и със седалище в [населено място], срещу Акт за установяване на публично държавно вземане (АУПДВ) с № Е - АУПДВ - 3 / 23.06.2025г., издаден от К. Н., заместник министър на енергетиката, с който акт на основание качеството на дружеството на концесионер по Концесионен договор, сключен на 17 март 2016г. за добив на строителни материали - варовици от находище "Борово", обл. Р., влязъл в сила на 20.03.2023г. , са установени дължими по пар. 5 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на Закона за държавния бюджет за 2025г. (ЗДБРБ – 2025), но невнесени публични задължения в размер на 11143,67 лв. към дата 18.06.2025г. и са начислени лихви за периодаот 01.08.2025г. до 18.06.2025г.

Оспорващото дружество иска от съда да отмени оспорения Акт, като изтъква съображения за противоконституционност на пар. 5 от Закона за държавния бюджет на Република България – на чл. 17, чл. 6, чл. 4, ал.1 и чл. 8 от Конситуцията, касаело се за данъчно облагане без ясно законово основание, иска от съда да сезира едновременно Конституционния съд и Съда на ЕС, относно тълкуването или валидността на правото на ЕС и по въпроси, касаещи процедурата по приемането на разпоредбата, в това число дали е допустимо ретроактивно налагането на данъци и такси, изтъква се принципът на пропорционалност, не се сочи конкретен акт по правото на ЕС който да се тълкува, респективно, който е приложим като материално право. Излага и довод, че АУПДВ е нищожен, тъй като е издаден от лице без представителна власт - зам. министъра на енергетиката и няма качество на представляващ Министерство на енергетиката. Позовава се на чл.3, ал.2 от Устройствен правилник на Министерство на енергетиката, която разпоредба

определя, че министърът ръководи и представлява министерството, а в случай, че съдът счете, че актът е издаден от надлежно лице, да приеме, че същият е незаконосъобразен, поради допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, както и неправилно приложение на материалния закон. Изтъква, че за 74 дка от находище „Борово“, концесионерът е заплатил през 2023 г. над 50 000 лв. за вещни права и 151 0000 лв. за промяна на предназначение на земеделски земи, също заплатило и 201 000 лв. по договора още преди да започне да добива материали от находището, като тази инвестиция се амортизирала за срока на концесията - 35 години. Общата площ на находището било 190 дка. Само тези плащания представлявали над 33 % от всички приходи от продажби на дружеството през 2023 г., а добавени към тях и извършените концесионни плащания и платените данъци било видно, че през 2023 г. над 60 % от всички приходи от продажби на дружеството „ТЕРЕКС И КО“ АД са постъпили в бюджета на Република България под формата на различни данъци и такси. Всички тези условия изисквали планиране от концесионера за период от 3-5 години напред, за да постигне устойчиво развитие на дружеството.

Пред съда жалбата се поддържа изцяло чрез адвокат В. С. от САК.В писмена защита жалбата се поддържа, като са изтъкнати съборажени яза постановеното от Съда на ЕС решение по преюдициално дело С-487/06, прави анализ и на нарушение на посочените в жалбата разпоредби на Конситуцията.

Ответникът – зам. Министърът на енергетиката, чрез процесуален представител Д. З., оспори жалбата в писмен отговор, пред съда и в писмена защита. Претендира законосъобразност на оспорения акт на всички основания, иска от съда да постанови отхвърляне на жалбата. Поддържа, че процесното задължение представлява публично вземане – вноска по смисъла на чл.162, ал.2, т.2 ДОПК, тази вноска не е данък, предвид изричното ѝ посочване в друга точка на посочената разпоредба Също така изтъква, че тази вноска била дължима от всички концесионери, по действащи към 31.12.2024г. договори за добив на подземни богатства и наличие на концесионно възнаграждение. Тук попадали всички предоставени концесии за добив и за всички групи подземни богатствтва, посочени в чл. 2, ал.1 от Закона за опдземните богатства (ЗПБ), и в този смисъл нямало освобождаване от заплащане на концесионна вноска за определена група концесионерли и поставянето ѝ в по-благотприятно положение. По тези съображения се твърди, че задължението за вноска по пар.5 от ПЗР на ЗДБ, нито е данък, нито държавна помощ по смисъла на решението по преюдициално дело С-87/06 и същото било неприложимо. В обобщение счита, че в конкретния случай, след като е налице дължимо концесионно плащане за 2024г. и има действащ договор за преодставена концесия за добив на подземно богатство към 31.12.2024г., то е налице задължение за заплащане на вноската по пар. 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025г.

По делото са събрани писмените доказателства по административната преписка и допълнително представени от страните.

Видно от представените концесионни отчети и фактури от Министерство на Енергетиката и платежни документи, за 2024 г. Дружеството „ТЕРЕКС И КО“ АД е извършило следните концесионни плащания по договор:

По Концесионен договор от 17.03.2016 г. за находище „Борово“:

За първо шестмесечие - 185655,06 лв. без ДДС; 22278,07 лв. с ДДС и

За второ шестмесечие - 18580,52 лв. без ДДС; 22296,62 лв. с ДДС.

С оспорения АУПДВ № Е-АУПДВ – 3/23.06.2025г., издаден от К. Н., зам. Министър на енергетика, л. 20 от делото, на основание чл. 166, ал.1 и ал.2 вр. Чл. 162, ал.2, т. 2 и т. 9 ДОПК, пар. 5, ал.1, 2, 6 и 7 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025г.от правна страна, а от фактическа като е установил, че Терекс и Ко АД има качеството на концесионер по предоставена концесия за добив на подземни богатства по чл.2, ал.1 от ЗПБ въз основа на сключена на 17 март 2016г. договор за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл.2, ал.1, т. 5 от ЗПБ – строителни материали – варовици от находище „Борово”, в землището на [населено място], община борово, област Р., който договор влязъл в сила на 20.03.2023г. На основание Справка –извлечение от счетоводни книги на Министерството на енергетиката за непогасени задължения по пар.5 от ПЗР на Закона за държавния бюджет за 2025г. към 18.06.2025г. с рег. № Е-93-00-764/18.06.2025г., е прието за установено, че към датата на справка „Терекс и Ко” АД има изискуеми и незаплатени в срок задължения по пар. 5, ал.1, ал.2, т.1 и ал.4 от ПЗР на ЗДБ – 2025 за

-първата тримесечна част от вноската за 2025г. в размер на 11 143,67 лв.

-законна лихва за периода 01.05.2025г. до 18.05.2025г. – в размер на 196,42 лв., ведно с дължимата законна лихва до окончателното плащане на задължението.

На основание чл.26, ал.1 АПК, дружеството било уведомено по електронна поща на 18.06.2025г. за започване на производството по издаване на акта.

По тези съображения е издаден процесния АУПДВ на 23.06.2025г. за непогасени ликвидни и изискуеми задължения общо в размер на 11 340,09лв. от които главница 11 143,67 лв. и законна лихва за периода 01.05.2025г. до 18.06.2025г. в размер на 196,42 лв.

Видно от Справка-извлечение от счетоводни книги на Министерство на енергетиката за непогасени задължения по § 5 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. към 18.06.25 г. с рег. № Е-93-00-764/18.06.2025 г. на л. 59 от делото по конкретния договор от 17 март 2016г. за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства строителни материали – варовици, от находище „Борово“, се съдържат данни за задълженото лице, „ТЕРЕКС И КО" АД, с ЕИК[ЕИК], като съдържа в т. 1. задължения по пар.5 от ПЗР на ЗДБ - 2025г. е посочено сл едното :

На основание § 5, ал. 1 - 4 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025г., концесионерите по предоставени концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства, по които към 31 декември 2024 г. концесионните договори са влезли в сила, заплащат годишна вноска за 2025 г. в размер, равен на сбора от стойността на договореното годишно възнаграждение за 2024 г. за доставката по договор за добив на подземни богатства и всички други данъци и такси, когато такива са дължими за доставката. Годишната вноска за 2025 г. се заплаща на четири равни тримесечни части, както следва: за първо, второ и трето тримесечие на 2025 г. - в срок до края на месеца, следващ тримесечието, за което се отнасят, а за четвърто тримесечие на 2025 г. - в срок до 30 ноември 2025 г. Вноските се внасят в приход на държавния бюджет по сметка на Министерството на енергетиката, а за невнасянето им в срок се дължат лихви съгласно Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания.

В справка се съдържат т. 1. 1. в която са посочени „изискуеми и незаплатени по банковата сметка на министерство на енергетиката задължения по пар.5, ал1 и ал. 2, т.1 от ПЗРна ЗДРБ-2025 за първа тримесечна част от вноската за 2025г. – в размер 11 143,67 лв. с падеж 30.04.2025г. и по т. 1.2. – дължима законна лихва по пар.5, ал.4 ЗДБРБ 2025 за периода от 01.05.2025г. до 18.06.2025г. в размер на 196,42 лв. ведно с дължимата законна лихва до окончателното плащане на задължението.

Следователно е видно, че справка е възпроизведена в процесния АУПДВ.

Със Заповед № ХЕ-РД-16-281/23.05.25 г. на Министъра на енергетиката, е оправомощен Зам. министъра на енергетиката, да издава, по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по § 5, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., включително тримесечните им вноски и да издава, по реда на Закона за административните нарушения и наказания, наказателни постановления за невнасяне в срок на тримесечна част от вноска по § 5, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., предвид това съдът счита, че обжалвания акт е издаден от компетентен орган в кръга на неговите правомощия.

В чл. 19, озаглавен „Вид, размер и начин на изпълнение на задължението за концесионно плащане“, от процесния договор за концесия за находище Борово, представен на л. 65 от делото, е видно, че годишното концесионно плащане е определено по т. 1 – парични концесионни плащания за срока на концесията дължими на 6 месечни вноски, пот. 2 са определи отчетните периоди, а по т. 3 е определен размерът на концесионното плащане за всяка 6-месечна вноска – изчислява се като 7 на сто от базата за изчисляване на концесионното плащане се умножи по добитото количество подземно богатство за съответния отчетен период, съгласно чл.1, ал.1, т.1 и ал. 2 от Методиката за определяне на конкретния размер на концесионното възнаграждение за добив на строителни и облицовъчни материали – приложение 4 към чл.11 от Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства. По т. 4 е определено, че „концесионното плащане по т. 3 за единица добито подземно богатство съгласно чл.1, ал.3, т.1, буква „а“ от методиката не може да бъде по-ниско от 0,30 лв. /тон, съдържа се и начин за индексирание на стойността. По т. 5 на чл.19 от договора е определен минимален размер на концесионното плащане за всеки отчетен период. В чл.19, ал.4 е предвидено, че концесионно плащане не се дължи за времето на реализиране на дейностите по съгласуван проект при условие, че не се извършва добив на подземни богатства.

С писмо с изх. № 24 от 12.07.2024г. управителят на дружеството е представил шестмесечен отчет за добитите и действително продадени количества варовици и за средно-претеглената продажна цена за отчетен период 01.01.2024г. – 30.06.2024г. както и отчети за дължимото концесионно плащане за съответното шестмесечие, съгласно Приложение 2 и съгласно чл.7, ал.2, т.7, б. „б“ от Договор от 17.03.2016г. за находище Борово. Представен е и отчет за реализираните крайни продукти от добива и преработката и средно-претеглената продажна цена за същия период. Така видно от отчета за дължимото концесионно възнаграждение при добито подземно богатство 31 466,2 тона, при размер на концесионното плащане 7% и концесионно плащане за единица добито подземно богатство – по т. 11 (съответно при съобразяване на минимален размер и индекс на изменение на цената на строителните материали) е изчислена индексирано концесионно плащане за единица добито подземно богатство 0,59 лв./т., при което концесионното плащане е определено в размер на 18 5565,6 лв. В раздел II на таблицата се съдържа изчисление за минималния размер на концесионното плащане – 22 278,07 лв. на л. 193 от делото се съдържа и платежно нареждане за плащане на посочената сум от дружеството. Видно от приложения отчет за реализираните продукти от добива и преработката и средно-претеглена продажна цена за периода 01 януари– 30 юни 2024г., няма продадени количества – л. 179 от делото.

С писмо с изх. № 2 от 14.01.2025г. управителят на дружеството е представил шестмесечен отчет за добитите и действително продадени количества варовици и за средно-претеглената продажна цена за отчетен период 01.07.2024г. – 31.12.2024г. както и отчети за дължимото концесионно

плащане за съответното шестмесечие, съгласно Приложение 2 и съгласно чл.7, ал.2, т.7, б. „б“ от Договор от 17.03.2016г. за находище Борово. Представен е и отчет за реализираните крайни продукти от добива и преработката и средно-претеглената продажна цена за същия период. Така видно от отчета за дължимото концесионно възнаграждение при добитото подземно богатство 31, 492,4 тона, при размер на концесионното плащане 7% и концесионно плащане за единица добито подземно богатство – по т. 11 (съответно при съобразяване на минимален размер и индекс на изменение на цената на строителните материали) е изчислена индексирано концесионно плащане за единица добито подземно богатство 0,59 лв./т. -, при което концесионното плащане е определено в размер на 18 580,52 лв. В раздел II на таблицата се съдържа изчисление за минималния размер на концесионното плащане – 22 296,62 лв. на л. 195 от делото се съдържа и платежно нареждане за плащане на посочената сум от дружеството. Видно от приложението отчет за реализираните продукти от добива и преработката и средно-претеглена продажна цена за периода 01 юли – 31 декември 2024г. , са продадени 44 117,25 тона по единична цена 3,75 лв./т на обща стойност 165 439,69 лв. по една фактура, посочена в отчета.

Посочените факти и обстоятелства не са спорни между страните, спорът по делото е по приложението на правото.

При така установеното по фактите, съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, предвид датата на подаването ѝ , посочена на екземпляра от жалбата, депозиран пред министерството на енергетиката – 07.07.2025г. и датата на издаване на процесния АУПДВ, както и поради подаването ѝ от адресата на неблагоприятен индивидуален административен акт, подлежащ на съдебен контрол.

Разгледана по същество, жалбата е изцяло основателна по следните съображения:

На съда е служебно известно образувано конституционно дело № 9 /2026г. по искане на състав на Върховен административен съд и за установяване на противоконституционност на пар. 5 от ПЗР на ЗДБ – 2025г., но все още няма определение по допустимост към днешна дата.

Също така, с Решение от 26 януари 2026г. по дело С-144/24 г. по иск на Комисията срещу У., Съдът на ЕС е постановил по т. 1 от диспозитива, че като е приела разпоредбите относно плащането на допълнителна такса за минни дейности, съдържащи се в Правителствено постановление №404/2021г. относно допълнителна такса за минни дейности, която трябва да се заплаща с цел възстановяване на икономиката, У. не е изпълнила задълженията по чл. 49 ДФЕС.

Видно от мотивите на постановеното решение по дело С- 144/24 , съдът на ЕС е посочил следното :

По т. 69 съдът е приел, че несъмнено по силата на принципа за данъчна автономия на държавите-членки извън областите , в които данъчното право на Съюза било хармонизирано, определянето на конститутивните характеристики на всеки данък попада в правото на преценка на тези държави. Това правомощие обаче трябва да се упражнява при спазване на правото на Съюза и по –специално на разпоредбите на ДФЕС в областта на свободата на установяване.

По т. 70 съдът на ЕС е извел, че задължителното облагане обаче, което предвижда привидно обективен разграничителен критерий, но в повечето случаи поставя в по-неблагоприятно положение, с оглед на характеристиките си , дружества със седалище в държава, различна от държавата на облагането чието положение е сходно с това на дружествата, със седалище в тази последната държава, представлява непряка дискриминация, основана на местонахождението на седалището.

В т. 72 от решението, Съдът на ЕС е приел, че такъв е случаят с допълнителна

такса за минни дейности, тъй като тя са прилага предимно за дружества, установени в държави членки, различни от У. и то систематично. Посоченото положение не произтича от прилагането на неутрален критерий за данъчно облагане, какъвто е оборотът, за разлика от положението, разглеждано по делата С-75/18 т. 46 и по С-323/18 т. 66. В случая оборотът не служел за определяне на допълнителната такса за минни дейности, а само за определянето на предприятията, които следва да я дължат - оборотът през 2019г., въпреки, че са продължили да дължат таксата до предявяване на иска от Комисията през 2024г.

В Решение на Съда (голям състав) от 3 март 2020 г. по дело Vodafone, С-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, Съдът на ЕС е приел по същество, че прогресивна данъчна ставка върху оборотите не съставлява нарушение на правото на ЕС, съображенията за което са изведени в т. 49 – 52 от мотивите на решението във връзка с отговора по т. 1 от диспозитива за допустимост на такова законодателство :

"49. Следва да се припомни обаче, че при актуалното състояние на хармонизиране на данъчното право на Съюза държавите членки са свободни да установяват системата на данъчно облагане, която намират за най-подходяща, поради което решението за прилагане на прогресивно данъчно облагане попада в обхвата на правото на преценка на всяка държава членка (... - цитира се съдебна практика).

*50. В този контекст и противно на поддържаното от Комисията, прогресивното данъчно облагане **може да се основава на оборота**, тъй като, от една страна, размерът на оборота представлява неутрален разграничителен критерий, и от друга, той е релевантен показател за данъчните възможности на данъчнозадължените лица.*

*51. В случая, видно от данните, с които разполага Съдът, и по-специално от откъса от преамбюла на Закона за специалния данък в някои сектори, възпроизведен в точка 4 от настоящото решение, **като предвижда прилагане на основана на оборота прогресивна скала, този закон цели да бъдат обложени данъчнозадължените лица, чиито данъчни възможности „надхвърлят общото равнище на данъчните задължения“.***

52. Обстоятелството, че по-голямата част от такъв специален данък се понася от данъчнозадължени лица, притежавани от физически или юридически лица от други държави членки, не би могло само по себе си да представлява дискриминация. Всъщност, както отбелязва генералният адвокат по-специално в точки 66, 69 и 82 от заключението си, посоченото обстоятелство се обяснява с това, че унгарският телекомуникационен пазар е доминиран от такива

данъчнозадължени лица и че те реализират на него най-високия оборот. Следователно това обстоятелство е случайно, дори алеаторно, и може да бъде налице, включително и при система на пропорционално облагане, винаги когато съответният пазар е доминиран от предприятия от други държави членки или от трети държави или от местни предприятия, притежавани от физически или юридически лица от други държави членки или от трети държави."

Идентични са и правните изводи на Съда на ЕС в Решение на Съда (голям състав) от 3 март 2020 г. по дело *Tesco*, C-323/18, ECLI:EU:C:2020:140, т. 69-72.

Същевременно, до Съда на ЕС от Унгарски съд е отправено преюдициално запитване във връзка със същата допълнителна такса за минни дейности със следните въпроси:

1. Има ли характер на данък по смисъла на член 114, параграф 2 ДФЕС и следователно представлява ли изключение по смисъла на посочения член, поради което не подлежи на възложено на държавата членка задължение за предварително нотифициране, предвидено в член 114, параграф 1 ДФЕС и член 5 от Директива 2015/1535¹, допълнителна такса за минни дейности, въведена от държава членка, която:

-се плаща от всички предприятия, които като основна дейност извършват добив на декоративни и строителни скални материали, варовик, суров гипс, доломит и шисти; добив на трошен камък, чакъл и пясък и добив на глина и каолин; производство на цимент и производство на вар и гипс и чийто нетен оборот за 2019 г., без да се вземат предвид свързаните предприятия по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане от или над 3 000 000 000 унгарски форинта (HUF),

-при продажба на оразмерен пясък, трошен камък или баластра, естествена баластра или цимент на по-висока цена от законово определената цена без данък върху добавената стойност, посочените предприятия са задължени да заплатят като допълнителна такса за минни дейности в размер на 90 % от разликата между действителния им оборот и оборота, определен въз основа на продаденото количество и законово определената цена, и

-се декларира и плаща до петнадесетия ден на всеки месец?

2. В случай че допълнителната такса за минни дейности, описана в първия въпрос, не се определя като данък, представлява ли „технически регламент“ по смисъла на член 114, параграф 1 ДФЕС и член 1 от Директива 2015/1535, който трябва да бъде предварително нотифициран съгласно член 5 от посочената директива?

3. В случай че допълнителната такса за минни дейности, описана в първия въпрос, трябва да бъде предварително нотифицирана от държавата членка съгласно членове 5—7 от Директива 2015/1535, компетентен ли е националният съд на държавата членка да провери дали нотифицирането е извършено, когато в правната уредба, която предвижда допълнителната такса за минни дейности, в редакцията ѝ в сила от 8 юли 2021 г. до 29 март 2024 г., се посочва, че нотифицирането е извършено, въпреки че Комисията е образувала производство за установяване на нарушение и е предявила иск пред Съда по-специално за неизпълнение на задължението за нотифициране, или в такъв случай запитващата юрисдикция на държавата членка трябва да спре производството до приключване на производството за установяване на нарушение пред Съда с оглед на принципа на лоялно сътрудничество, предвиден в член 4, параграф 3 ДЕС във връзка с член 19 ДЕС?

4. Противоречи ли на членове 49 и 54 ДФЕС, гарантиращи свободата на установяване, национална правна уредба, която предвижда плащането на описаната в първия въпрос допълнителна такса за минни дейности? Нарушава ли в този контекст посочената правна уредба на държавата членка членове 16 и 17 от Хартата на основните права, гарантиращи съответно свободата на стопанска инициатива и правото на собственост, като се има предвид по-специално определената в правната уредба продажна цена и размерът на дължимата такса?

Преюдициално дело C-4/25 на Съда на ЕС е висящо към днешна дата, като настоящият съд намира поставените въпроси за относими по същество към съответствие на пар.5 от ПЗР на ЗДБРБ – 2025г. с правото на ЕС.

Независимо от изложеното за висящите производства пред Конституционния съд на Република България и пред Съда на ЕС, на базата на дадените до тук тълкувания от Съда на ЕС, и като достигна до извод, за допуснато съществено процесуално нарушение и поради това невъзможност на съда да извърши дължимата проверка за материална законосъобразност на оспорения АУПДВ, съдът намира, че следва да разгледа жалбата по делото по същество.

Във връзка с горното следва да се посочи, без да се изследват допуснати нарушения при приемането на разпоредбата, което не е от компетентността на настоящия съд и съдебен състав, че поначало разпоредбата на пар.5, ал. 1 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. Като предвижда задължение за вноска в бюджета въз основа на договорено възнаграждение за 2024г. за доставката по договор за добив на подземни богатства, като се включват и дължимите данъци и такси за доставката, приложима по отношение на всички концесионери по такива договори, влезли в

сила към 31.12.2023г., не противоречи на правото на ЕС – конкретно изведеното от съда на ЕС за допустимост и съответствие с правото на ЕС дори на прогресивни данъци върху оборота.

Съдът в съответствие с чл. 168 от АПК, във връзка с чл. 142 от АПК, съдът проверява законосъобразността на оспорения акт към момента на издаването му на всички основания по чл. 146 от АПК.

По силата на § 5, ал. 3 и ал. 4 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. – вноските по чл. 2, ал. 1 от ЗПБ и лихвите върху тях представляват публични държавни вземания. Съгласно § 5 ПЗР ал. 6 и ал. 7 от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. вноската по ал. 1 е публично държавно вземане, което подлежи на принудително изпълнение от публичен изпълнител по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. За невнесени в срок или неправилно определени вноски, включително тримесечните части, се издава акт по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по, актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по. Контролът по определянето и внасянето на вноската по ал. 1 се извършва от министъра на енергетиката.

Както се посочи по фактите, на основание чл. 26, ал. 2 от Закона за администрацията и въз основа на издадена Заповед № Е-РД-16-281/23.05.2025 г. Министъра на енергетиката е оправомощил заместник –министъра на енергетиката К. Н. да издава по реда на чл. 166 от ДОПК актове за публични държавни вземания за невнесени в срок или неправилно определени вноски по § 5 ПЗР ал. 1от ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. Актът, предмет на обжалване е издаден именно от зам.-министъра на енергетиката, надлежно оправомощен от министъра на енергетиката, на основание Закона за администрацията, поради което актът е издаден от компетентен орган.

Обжалваният административен акт е обективиран в писмена форма от формална страна, като при издаването му не са спазени изискванията на чл. 59, ал. 2 от АПК.

В акта обаче не са посочени фактически основания за издаването му, такива не са посочени и в справката – извлечение от счетоводните книги на министерството, която е неразделна част от акта. Цитирани са правните основания за издаване на акта, както и размерът на публичните вземания, приети от органа за дължими, но липсват данни и конкретни фактически установявания, въз основа на които да се направи извод, че посочения размер на таксата е правилно установен, липсват мотиви за определянето на вноската.

Допуснато е съществено процесуално нарушение относно изискванията за мотивиране на Акта, тъй като съдът не може да провери въз основа на какви изчисления – каква основа е определено, че се дължи конкретното задължение, а такава проверка следва да бъде извършена, доколкото разпоредбата на пар.5 от ПЗР на ЗДБРБ - 2025 не съдържа конкретен размер на задължението за вноса, този размер е индивидуален за всяко задължено лице.

Както е установено безпротиворечиво в съдебната практика, липсата на конкретни фактически установявания, води до съществено засягане правото на защита на неговия адресат и пречатства възможността за ефективен съдебен контрол по същество. Констатираният порок в административното производство представлява съществено нарушение, което опорочава законосъобразността на акта. Отсъствието на релевантни фактически констатации, съотносими към конкретна правна норма, лишава съда от възможността да изясни целта, с която административният орган е упражнил предоставените му правомощия. Съдът не може да замести волята на органа, нито да извежда по тълкувателен път или самостоятелно фактическите основания за дължимост на конкретната вноса или относимите правни съображения, за да обоснове установената с процесния АУПДВ дължимост и в конкретния размер на вноската от адресата на акта. В рамките на съдебния контрол съдът следва да извърши проверка на изложеното в мотивите на АУПДВ и да вземе предвид актовете, на които органът се е позовал в мотивите му, съставени в хода на административното производство по издаването му, да съпостави установените по делото факти с притетие за установени в мотивите и да прецени относими ли са към предвидения в приложимата правна норма юридически факти и обстоятелства.

Тази проверка в конкретния случай е обективно невъзможна, тъй като процесният АУПДВ възпроизвежда буквално Справката, на която се позовава, като и в двата акта се съдържа само размер на дължимата вноса. Не са посочени фактите относно начина, по който е формиран размерът на публичното вземане. Така не става ясно как административният орган е съобразил понятието „доставка по договор за концесионно плащане“, като основание по пар. 5, ал.1 ЗДБРБ-2025, и въз основа на какви данни е установил годишната вноса и от тук вноската за първото тримесечие на 2025г.

Както се посочи по-горе, концесионното възнаграждение по чл.19, ал.1, т. 3 от договора за концесия за находище Борово с концесионер „Терекс и Ко“ АД, се определя за добив на подземно богатство, нито в този договор, нито в цитираните в тази разпоредба методика и наредба, се съдържа изчисление за концесионно

възнаграждение за „доставка по договор за концесия“. От употребения израз „доставка по договор за концесия“ в пар. 5, ал.1 от ПЗР на ЗДБРБ -2025 следва, че законодателят е имал предвид различно понятие от „добив по договор за концесия“, от което и извод, че не се касае за включване в основата за определяне на вноската на дължимото концесионно възнаграждение за 2024 г. В случай, че законодателят е имал предвид, че понятието „доставка по договор за концесия“ в пар.5, ал.1 от ПЗР на ЗДБРБ -2025 е равнозначно на „добив по договор за концесия“ е имал възможността изрично да го предвиди, а като не е направил това, очевидно има предвид различни понятия.

Както е видно от фактическите данни в отчетите на дружеството за 2024г., добитите количества са различни от доставените количества по фактури, което изцяло подкрепя извода на съда, че актът следваше да съдържа и фактически основания за формиране на основата въз основата, послужила за изчисление на процесната вноска. От процесния АУПДВ и от справка, на която се позовава, няма яснота как е определена стойността на вноската, липсват и фактически мотиви защо се приема дължимост на вноската, съдържа се бланкетно само повторение на съдържанието на пар. 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г.

Изложеното води до извод, че при издаването на процесния акт е допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила, в нарушение на чл.35 АПК, като не е изяснил и изложил мотиви по всички релевантни факти и обстоятелства, свързани с основанията за установяване на вноска по последната разпоредба, като обстоятелството, че такава не е внесена към определена дата – 18.06.2025г. не е равнозначно на дължимост на вноската.

Съществуването само на влязъл в сила договор за концесия, не е равнозначно на задължение за плащане на вноската и от разпоредбата на пар. 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. не може да се направи извод, че се касае за вноска в бюджета, която дублира концесионното възнаграждение по съответния договор за концесия. Както се разграничи по-горе, концесионното плащане се определя въз основа на добива по договора за концесия на подземни богатства, а употребеният израз в разпоредбата на пар. 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. „договорено възнаграждение за доставката по договора за добив на подземни богатства“, очевидно съдържа различна основа за изчисляване на вноската.

Както се обсъди за съдържанието на чл.19 от конкретния договор за добив на подземни богатства, в същия няма разпоредба, която да предвижда договорено годишно възнаграждение за доставки по договора. Следва да се посочи и обстоятелството, че нито за изчислението на годишната вноска „в размер равен на

сбора от стойността на **договореното годишно възнаграждение за 2024 г. за доставката по договор за добив на подземни богатства** и всички други данъци и такси, когато такива са дължими, за доставката.“, нито за смисъла на вложеното съдържание в така предвиденото по разпоредбата понятие за **“доставката по договор за добив на подземни богатства“**, са издадени подзаконовни актове от орган на изпълнителната власт, на който са възложени правомощията по изпълнението на Закона за държавния бюджет, което от своя страна съставлява и неяснота за основата, въз основа на която следва да бъде определена вноската. От своя страна по своята същност концесионното плащане представлява насрещната престация за предоставеното разрешение за ползване на обект на изключителна държавна собственост, т.е. касае се за възнаграждение за предоставяне на право, а не за доставка. Концесионното плащане не поражда като правна последица задължение за други данъци и такси, за разлика от договореното възнаграждение за доставка, предвиденото в разпоредбата, което очевидно е допуска да са дължими данъци и такси. Също така, понятието доставка е свързано с оборот от продажба, за който е възможно да са дължими данъци и такси, а нормата на чл. 61, ал. 5 от ЗПБ, предвиждаща, че концесионното възнаграждение се дължи независимо от крайния финансов резултат на концесионера, която разпоредба е възпроизведена и в чл. 6, ал. 1 от Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства и издадената въз основа на нея методика.

Следователно, нормата на § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г. не може да се тълкува като задължаваща концесионера да плаща повторно годишна концесионна вноска върху добива по договора за добив на подземни богатства за 2024г.

Като не е направил посочените разграничения и не е положил усилия да установи относимата стойност по разпоредбата и да посочи конкретно върху каква стойност за 2024г. е определена вноската за първото тримесечие на 2025г. по § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г., не само е допуснато процесуално нарушение – неизлагане на дължимите фактически и правни мотиви, нарушение на чл.35 АПК и принципа за служебното начало не са установени и анализирани всички данни за относими към приложението на разпоредбата факти и обстоятелства, което обуславя и извод за недоказано съответствие на акта с разпоредбата на § 5 ПЗР на ЗДБРБ за 2025 г., поради което е и материално-незаконосъобразен.

Предвид горното, оспореният Акт за установяване на публично държавно вземане следва да се отмени като незаконосъобразен по чл.146, т. 3 и т.4 АПК.

При този изход на спора, основателна, съобразно чл. 143, ал. 1 АПК е претенцията на жалбоподателя за разноси по списък и представените доказателства за плащането им – за държавна такса в размер на 50 лв. или 25, 56 евро и за адвокатско възнаграждение в размерна 1000 евро, посочени като платени в брой по договора за правна защита и съдействие, представен на л. 280 от делото .

Възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение е неоснователно, доколкото възнагражданието на адвоката по чл. 7, ал. 2 от Наредба за възнаграждения за адвокатската работа е в размер на 1420 лв.или 726 евро, което преценено с оглед на договорения размер и извършените процесуални действия от адвоката, фактическата и правна сложност на делото, обуславя извод, че договореното възнаграждение за адвоката на оспорващото дружество нито е прекомерно, нито значително надвишаващо, определеното минимално такова с Наредбата.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд С.-град, 12 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на "ТЕРЕКС И КО" АД с ЕИК[ЕИК] и със седалище в [населено място], Акт за установяване на публично държавно вземане № Е-АУПДВ-3/23.06.2025 г., издаден от заместник-министъра на енергетиката К. Н..

ОСЪЖДА Министерство на енергетиката да заплати на "ТЕРЕКС И КО" АД с ЕИК[ЕИК] и със седалище в [населено място], сумата от 1025,56 евро /хиляда и двадесет и пет евро и петдесет и шест цента/ разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: